శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే ద్విపంచాశత్తమోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ దశమస్కంధే ద్విపంచాశత్తమోఽధ్యాయః ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
ఇత్థం సోఽనుగృహీతోఽంగ కృష్ణేనేక్ష్వాకునందనః ।
తం పరిక్రమ్య సన్నమ్య నిశ్చక్రామ గుహాముఖాత్ ॥ **1** ॥

స వీక్ష్య క్షుల్లకాన్ మర్త్యాన్ పశూన్ వీరుద్వనస్పతీన్ ।
మత్వా కలియుగం ప్రాప్తం జగామ దిశముత్తరాం ॥ **2** ॥

తపఃశ్రద్ధాయుతో ధీరో నిఃసంగో ముక్తసంశయః ।
సమాధాయ మనః కృష్ణే ప్రావిశద్ గంధమాదనం ॥ **3** ॥

బదర్యాశ్రమమాసాద్య నరనారాయణాలయం ।
సర్వద్వంద్వసహః శాంతస్తపసాఽఽరాధయద్ధరిం ॥ **4** ॥

భగవాన్ పునరావ్రజ్య పురీం యవనవేష్టితాం ।
హత్వా మ్లేచ్ఛబలం నిన్యే తదీయం ద్వారకాం ధనం ॥ **5** ॥

నీయమానే ధనే గోభిర్నృభిశ్చాచ్యుతచోదితైః ।
ఆజగామ జరాసంధస్త్రయోవింశత్యనీకపః ॥ **6** ॥

విలోక్య వేగరభసం రిపుసైన్యస్య మాధవౌ ।
మనుష్యచేష్టామాపన్నౌ రాజన్ దుద్రువతుర్ద్రుతం ॥ **7** ॥

విహాయ విత్తం ప్రచురమభీతౌ భీరుభీతవత్ ।
పద్భ్యాం పద్మపలాశాభ్యాం చేరతుర్బహుయోజనం ॥ **8** ॥

పలాయమానౌ తౌ దృష్ట్వా మాగధః ప్రహసన్ బలీ ।
అన్వధావద్ రథానీకైరీశయోరప్రమాణవిత్ ॥ **9** ॥

ప్రద్రుత్య దూరం సంశ్రాంతౌ తుంగమారుహతాం గిరిం ।
ప్రవర్షణాఖ్యం భగవాన్ నిత్యదా యత్ర వర్షతి ॥ **10** ॥

గిరౌ నిలీనావాజ్ఞాయ నాధిగమ్య పదం నృప ।
దదాహ గిరిమేధోభిః సమంతాదగ్నిముత్సృజన్ ॥ **11** ॥

తత ఉత్పత్య తరసా దహ్యమానతటాదుభౌ ।
దశైకయోజనోత్తుంగాన్నిపేతతురధో భువి ॥ **12** ॥

అలక్ష్యమాణౌ రిపుణా సానుగేన యదూత్తమౌ ।
స్వపురం పునరాయాతౌ సముద్రపరిఖాం నృప ॥ **13** ॥

సోఽపి దగ్ధావితి మృషా మన్వానో బలకేశవౌ ।
బలమాకృష్య సుమహన్మగధాన్ మాగధో యయౌ ॥ **14** ॥

ఆనర్తాధిపతిః శ్రీమాన్ రైవతో రేవతీం సుతాం ।
బ్రహ్మణా చోదితః ప్రాదాద్ బలాయేతి పురోదితం ॥ **15** ॥

భగవానపి గోవింద ఉపయేమే కురూద్వహ ।
వైదర్భీం భీష్మకసుతాం శ్రియో మాత్రాం స్వయంవరే ॥ **16** ॥

ప్రమథ్య తరసా రాజ్ఞః శాల్వాదీంశ్చైద్యపక్షగాన్ ।
పశ్యతాం సర్వలోకానాం తార్క్ష్యపుత్రః సుధామివ ॥ **17** ॥

రాజోవాచ
భగవాన్ భీష్మకసుతాం రుక్మిణీం రుచిరాననాం।
రాక్షసేన విధానేన ఉపయేమ ఇతి శ్రుతం ॥ **18** ॥

భగవంశ్ఛ్రోతుమిచ్ఛామి కృష్ణస్యామితతేజసః।
యథా మాగధశాల్వాదీన్ జిత్వా కన్యాముపాహరత్ ॥ **19** ॥

బ్రహ్మన్ కృష్ణకథాః పుణ్యా మాధ్వీర్లోకమలాపహాః।
కో ను తృప్యేత శృణ్వానః శ్రుతజ్ఞో నిత్యనూతనాః ॥ **20** ॥

శ్రీశుక ఉవాచ
రాజాఽఽసీద్ భీష్మకో నామ విదర్భాధిపతిర్మహాన్।
తస్య పంచాభవన్ పుత్రాః కన్యైకా చ వరాననా ॥ **21** ॥

రుక్మ్యగ్రజో రుక్మరథో రుక్మబాహురనంతరః।
రుక్మకేశో రుక్మమాలీ రుక్మిణ్యేషాం స్వసా సతీ ॥ **22** ॥

సోపశ్రుత్య ముకుందస్య రూపవీర్యగుణశ్రియః।
గృహాగతైర్గీయమానాస్తం మేనే సదృశం పతిం ॥ **23** ॥

తాం బుద్ధిలక్షణౌదార్యరూపశీలగుణాశ్రయాం।
కృష్ణశ్చ సదృశీం భార్యాం సముద్వోఢుం మనో దధే ॥ **24** ॥

బంధూనామిచ్ఛతాం దాతుం కృష్ణాయ భగినీం నృప।
తతో నివార్య కృష్ణద్విడ్ రుక్మీ చైద్యమమన్యత ॥ **25** ॥

తదవేత్యాసితాపాంగీ వైదర్భీ దుర్మనా భృశం।
విచింత్యాప్తం ద్విజం కంచిత్ కృష్ణాయ ప్రాహిణోద్ ద్రుతం ॥ **26** ॥

ద్వారకాం స సమభ్యేత్య ప్రతీహారైః ప్రవేశితః।
అపశ్యదాద్యం పురుషమాసీనం కాంచనాసనే ॥ **27** ॥

దృష్ట్వా బ్రహ్మణ్యదేవస్తమవరుహ్య నిజాసనాత్ ।
ఉపవేశ్యార్హయాంచక్రే యథాఽఽత్మానం దివౌకసః ॥ **28** ॥

తం భుక్తవంతం విశ్రాంతముపగమ్య సతాం గతిః ।
పాణినాభిమృశన్ పాదావవ్యగ్రస్తమపృచ్ఛత ॥ **29** ॥

కచ్చిద్ ద్విజవరశ్రేష్ఠ ధర్మస్తే వృద్ధసమ్మతః ।
వర్తతే నాతికృచ్ఛ్రేణ సంతుష్టమనసః సదా ॥ **30** ॥

సంతుష్టో యర్హి వర్తేత బ్రాహ్మణో యేన కేనచిత్ ।
అహీయమానః స్వాద్ధర్మాత్ స హ్యస్యాఖిలకామధుక్ ॥ **31** ॥

అసంతుష్టోఽసకృల్లోకానాప్నోత్యపి సురేశ్వరః ।
అకించనోఽపి సంతుష్టః శేతే సర్వాంగవిజ్వరః ॥ **32** ॥

విప్రాన్ స్వలాభసంతుష్టాన్ సాధూన్ భూతసుహృత్తమాన్ ।
నిరహంకారిణః శాంతాన్ నమస్యే శిరసాసకృత్ ॥ **33** ॥

కచ్చిద్ వః కుశలం బ్రహ్మన్ రాజతో యస్య హి ప్రజాః ।
సుఖం వసంతి విషయే పాల్యమానాః స మే ప్రియః ॥ **34** ॥

యతస్త్వమాగతో దుర్గం నిస్తీర్యేహ యదిచ్ఛయా ।
సర్వం నో బ్రూహ్యగుహ్యం చేత్ కిం కార్యం కరవామ తే ॥ **35** ॥

ఏవం సంపృష్టసంప్రశ్నో బ్రాహ్మణః పరమేష్ఠినా ।
లీలాగృహీతదేహేన తస్మై సర్వమవర్ణయత్ ॥ **36** ॥

రుక్మిణ్యువాచ
శ్రుత్వా గుణాన్ భువనసుందర శృణ్వతాం తే
నిర్విశ్య కర్ణవివరైర్హరతోఽంగతాపం ।

రూపం దృశాం దృశిమతామఖిలార్థలాభం
త్వయ్యచ్యుతావిశతి చిత్తమపత్రపం మే ॥ **37** ॥

కా త్వా ముకుంద మహతీ కులశీలరూప -
విద్యావయోద్రవిణధామభిరాత్మతుల్యం ।
ధీరా పతిం కులవతీ న వృణీత కన్యా
కాలే నృసింహ నరలోకమనోఽభిరామం ॥ **38** ॥

తన్మే భవాన్ ఖలు వృతః పతిరంగ జాయా -
మాత్మార్పితశ్చ భవతోఽత్ర విభో విధేహి ।
మా వీరభాగమభిమర్శతు చైద్య ఆరాద్
గోమాయువన్మృగపతేర్బలిమంబుజాక్ష ॥ **39** ॥

పూర్తేష్టదత్తనియమవ్రతదేవవిప్ర -
గుర్వర్చనాదిభిరలం భగవాన్ పరేశః ।
ఆరాధితో యది గదాగ్రజ ఏత్య పాణిం
గృహ్ణాతు మే న దమఘోషసుతాదయోఽన్యే ॥ **40** ॥

శ్వోభావిని త్వమజితోద్వహనే విదర్భాన్
గుప్తః సమేత్య పృతనాపతిభిః పరీతః ।
నిర్మథ్య చైద్యమగధేంద్రబలం ప్రసహ్య
మాం రాక్షసేన విధినోద్వహ వీర్యశుల్కాం ॥ **41** ॥

అంతఃపురాంతరచరీమనిహత్య బంధూం -
స్త్వాముద్వహే కథమితి ప్రవదామ్యుపాయం ।
పూర్వేద్యురస్తి మహతీ కులదేవియాత్రా
యస్యాం బహిర్నవవధూర్గిరిజాముపేయాత్ ॥ **42** ॥

యస్యాంఘ్రిపంకజరజఃస్నపనం మహాంతో
వాంఛంత్యుమాపతిరివాత్మతమోఽపహత్యై ।

యర్హ్యంబుజాక్ష న లభేయ భవత్ప్రసాదం
జహ్యామసూన్ వ్రతకృశాంఛతజన్మభిః స్యాత్ ॥ **43** ॥

బ్రాహ్మణ ఉవాచ
ఇత్యేతే గుహ్యసందేశా యదుదేవ మయాఽఽహృతాః।
విమృశ్య కర్తుం యచ్చాత్ర క్రియతాం తదనంతరం ॥ **44** ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
దశమస్కంధే ఉత్తరార్ధే రుక్మిణ్యుద్వాహప్రస్తావే ద్విపంచాశత్తమోఽధ్యాయః ॥